

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 8 • год. CI • 29 април 2022 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

ИЗБИВАНЕТО НА 1.5 МЛН. АРМЕНЦИ НЕ Е ИЗТРЕБЛЕНИЕ, А ГЕНОЦИД

АНТОН ГИЦОВ

Всяка година на 24 април в много страни в света се отдава почит на жертвите на арменския геноцид. Датата е избрана не случайно, тя е обявена официално за Международен ден в памет на жертвите на този геноцид.

На 24 април 2015 г., когато арменския народ почиташе сто годишнината от започването на кланетата в Османската империя, превърнали се в геноцид, по време на който до 1922 г. загиват около 1.5 млн. арменци, партия „Атака“ внася в парламента проекторешение за признаване на тази дата за ден на жертвите на арменския геноцид. Разгарят се остри спорове, като срещу проекторешението се обявява традиционно защитаващата турските интереси етническа парламентарна партия ДПС. Когато от Патриотичния фронт предлагат да бъдат почетени жертвите на геноцида с едноминутно мълчание, депутатите на ДПС напускат залата. Предложението на „Атака“ би могло да бъде прието, ако е било подкрепено от управляващата партия ГЕРБ, но това не става. В парламента идва лично премиерът Бойко Борисов, който от името на ГЕРБ предлага втичевато решение – да се признае, че е имало арменски жертви, но не като геноцид.

„Казах много ясно – заявява той – масовото изстребление на арменците, това е българската дума или българските думи, или българският речник“. Думата „геноцид“ според него не съществувала в българския език. Но сам изплюва камъчето, като подсказва съображенията си да отхвърли предложението за признаване на геноцида над арменците, а те са да не засягаме чувствителната на тази тема съседна Турция. „Те направиха жестове сега към нас, знаете, с износа на месо“ – пояснява той. И по предложение на председателя на парламента от ГЕРБ, Цвета Караянчева, думата „геноцид“ е заменена с „изстребление“. Така се сътворява нов термин, непризнат в международния лексикон по отношение на понятието на думата геноцид.

За масовото физическо унищожение на арменците, както и на евреите по време на Втората световна война обаче има официален термин и той не е никакво „масово изстребление“, а геноцид. Според член 2 от Конвенцията на ООН за преследване и наказване на престъплението геноцид, която е в сила у нас от 1950 г., под „геноцид“ се разбират действия, извършени с цел да се унищожи – отчасти или изцяло, една национална, етническа, расова или религиозна група като такава.

На света думата „геноцид“ се свързва главно с геноцида спрямо еврейския народ по време на Втората световна война. Но думата „геноцид“ е употребена за първи път през 1944 г. по отношение на арменците в Турция от роденият в Полша юрист от еврей-

гласно чл. 61 на Берлинския договор от 13 юли 1978 г. от султана се изисква да въведе „без повече забавяне подобрения и реформи, изисквани от местните условия в областите, населени с арменци, и да обезпечи безопасността им от черкезите и кюрдите“, но това не става. Арменците създават свои революционни организации и правят неуспешни опити за въстания. След две такива въстания в областите Сасун и Ван, през 1895–1896 г. при султан Абдул Хамид Втори се извършват масови убийства на арменци. Според някои сведения жертвите са около 300,000.

На 23 януари 1913 г. в Османската империя е извършен държавен преврат от партията на младотурците „Единство и прогрес“ и на власт идват „Тримата паши“ – Талат паша, Енвер паша

ски произход Рафаел Лемкин.

Срамното и печалното в случая е, че историческата истина бива изкривявана у нас поради конюнктурни съображения. А историческата истина си е истина. И тя е, че към края на XIX век в Османската империя живеят близо 2.5 милиона арменци, които се борят за автономия. За османската империя това е „арменски въпрос“, който трябва да бъде разрешен.

След Руско-турската война от 1878 г., съгласно решения на Берлинския конгрес Западна Армения остава в рамките на Османската империя, но е разделена така, че арменците остават малцинство в четирите основни вилаети, които населяват – Ван, Битлис, Ерзурум и Диарбекир. В тези райони те са подложени на насилие от обслужващи централната власт кюрдски и черкезки военни групировки. Съ-

и Джамал паша, които изповядват идеологията на пантюризма и панисламизма и са отявлени противници на нетурското население, състоящо се по това време от значителни маси арменци, както и около 300 000 българи в Одринска Тракия. През 1914 г. османската империя сключва военен съюз с Германия и влиза в Първата световна война. Една срещу друга във войната се изправят армиите на Османската и Руската империя, но турците търпят поражения, като на страната на руснаците се бият доброволчески арменски батальони. Това поражда силни настроения срещу арменците в Османската империя, те са обвинени, че са „пета колона“ на Русия и „тримата“ паши предприемат радикални мерки за решаването на „арменския въпрос“.

Продължава на 2-а стр.

ЧЕСТИТО ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО!

ВОСКРЕСЕНИЕ

Покана за XVI Национален тракийски християнски събор „Спасовден“

На 2 юни 2022 г. в местността „Бакаджиците“ край Ямбол ще се проведе XVI Национален тракийски християнски събор „Спасовден“.

Организатори на събора са: Съюз на тракийските дружества в България, Община „Тунджа“, Община „Ямбол“, Дружество „Тракия“ – Ямбол.

Програмата на събора:

10:00–11:45 ч. Концерт с участието на певчески и танцови състави от страната

11:45–12:45 ч. Водосвет и откриване

12:45–16:00 ч. Концерт с участието на певчески и танцови състави от страната

Желаещите да заявят участие могат да използват следните контакти:

Ямбол – 8600

ул. Джон Атанасов“ № 6, п.к. 61

Дружество „Тракия“

Тел. 046 66 35 40;

мобилен: 0885 87 64 45; 0888 933 844

Повече информация очаквайте в бр. 9 на вестника.

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ НА ТМСБ ПРИ СТДБ

Съпредседателите на ТМСБ при СТДБ свикват Национален съвет, който ще се проведе на 28.05. (събота) 2022 г., от 10.00 часа в Тракийско дружество „Тракия“ гр. Свиленград, ул. „България“ 153

ПРИ СЛЕДНИЯ ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на ТМСБ при СТДБ за периода 04.09.2021–28.05.2022 г.

Докладва Ц. Атанасов-съпредседател

2. Предстоящи задачи.

Докладва Д. Костова-съпредседател

3. Разни

В случай на липса на кворум, заседанието на НС на ТМСБ при СТДБ ще се проведе от 11.00 часа на същото място и дата, при същия дневен ред, и решенията ще бъдат законни, колкото и членове да се явят.

Съпредседатели ТМСБ при СТДБ

ИЗБИВАНЕТО НА 1.5 МЛН. АРМЕНЦИ НЕ Е ИЗТРЕБЛЕНИЕ...

Продължение от 1-а стр.

На 15 април 1915 г. Министерството на Вътрешните работи на Османската империя разпраща нареждане до всички области и околийски управители и племенни вождове, в което от името на „Правителството и великият комитет на Иттихад (така се наричала младотурската партия „Справедливост и напредък“)“ се дават указания „на 24 април при изгрев слънце“ да започне депортиране на арменците през арабските пустини към Сирия и Месопотамия, без да се желят „ни жени, ни деца, ни инвалиди“. И точно на 24 април започва решаването на „арменския въпрос“ по най-жесток и брутален начин. На този ден през 2015 г. в Истанбул са арестувани и убити видни представители на арменската интелигенция. Арменци от всички краища на Османската империя са подложени на масови екзекуции и изселвания.

В убийствата участват турски войници и полицаи, членове на паравоенната групировка „Специална организация“, съставена преобладаващо от освободени от затвора криминални престъпници и от и т. нар. „батальони от месари“ – кюрдски и черкезки нередовни войски формирования. По време на депортирането през пустинята, много арменци, възрастни, жени и деца измират от глад и болести. Хиляди жени и деца са насилени. Десетки хиляди са насилствено помохамеданчени. В редица турски градове местното население е насъсквано срещу арменците. В град Ерзурум, административен център на вилаета Ерзурум, наброявал многохилядно арменско население, арменците са обявени публично за предатели и семействата им са депортирани, като срещу тях е приложено насилие, включително убийства. Подобна е и участието на арменците в град Орду. Арменското имущество е конфискувано и разграбено, разрушени са арменски черковни храмове и паметници на културата. Загиват около 1.5 млн. арменци, не само мъже, но жени и деца. Репресиите принуждават хиляди арменци да бягат и много от тях намират подслон в България. Българите, сами изпитали турските кланета след Априлското въстание се отнасят със съчувствие към прокудените от домовете им арменски емигранти. То е изразено в покъртителните четиристишия в стихотворението „Арменци“ на големият български поет Пейо Яворов:

Изгнаници клетки, отломка нищожна
от винаги храбър народ мъченик...
Кат гонено стадо от някой звяр гладен,
разпръснати ей ги навсякъде веч -
тиранин беснеещ, кръвник безпощаден,
върху им издигна за всякога меч;
оставили в кърви нещастна родина,
оставили в пламък и бащин си кът,
немили-недраги в далечна чужбина...
Главни организатори на арменския гено-

цид са „тримата паши“ – военният министър на Енвер паша, министърът на вътрешните работи, роденият в Кърджали Талат паша и главнокомандващият турските въоръжени сили Джемал паша. Последните двама плащат с живота си за своите престъпления – Талат е убит през 1921 г. в Берлин, а Джемал – в Тифлису днешен Тбилиси през 1922 г. В различни европейски страни, организирани арменски отмъстителни убиват между 1974 и 1984 г. около 30 турски дипломати.

Следва да се отбележи, че арменският геноцид е предшестван от подобно изселване и изстребление на българи в Одринска Тракия.

На 16 срещу 17 юни 2013 г., без да се дочака предлаганият от Русия арбитраж за уреждане на споровете между България, Гърция и Сърбия за разделение на Македония, цар Фердинанд дава безразсъдно нареждане за настъпление срещу сръбските и гръцките позиции в Македония. Започва Междусъюзническата война, в която от север Румъния коварно напада България и завзема Добруджа. В тази утежнена за България обстановка, на 3 юни 1913 г. разгромената от съюзниците Османска империя решава да си възвърне отстъпените на България територии по силата на Лондонския договор от 17 май 1913 г. и нахлува в Одринска Тракия, където преживяват около 300,000 българи. Турската армия и башибозук предприемат етническо прочистване от българи, придружено от грабежи, насилие и масови убийства на мирно население.

Изстъпленията на турската армия и башибозук са документирани подробно от академик Любомир Милетич, който в края на 1913 г. и началото на 1914 г. обикаля териториите, където е преживявало българско население, в неговата книга, издадена през 1918 г. „Разорението на тракийските българи“. Това, което е станало от юли до октомври 1913 г., пише акад. Любомир Милетич, „надминава по ужас най-ужасните масови избивания, на които българщината е била подлагана дори и в историческото Баташко клане“. Ето някои потресаващи примери:

На 6 юли село Българкьой, Сешанско в

Източна Тракия, цветущо село с повече от 2 000 жители и 25 000 дребен и едър рогат добитък е подложено на османска сеч. Около 350 мъже са изкарани извън селото и разстреляни, като войниците със щикове доубивали ранените. Потери преследват избягалите селяни из горите и ги избиват, наред с жени и деца, броят на убитите възлиза над хиляда. От пленените останали около 900 души, само 60 са мъже, останалите са жени и деца и са отвлечени и потурчени. Селото е запалено, затрито от земята. По същото време е превзет Одрин, където са избити 521 българи. Околни села са опожарени, в про-

чутото с винарството си село Залъф са избити 876 души.

Етническото прочистване и изстребление в Западна Тракия се концентрира върху българските села по течението на река Марица от Дедеагач до Свиленград. Село Каяджик с близо 1 900 жители, заловените мъже са съсечени с брадви, селото е изгорено. Особено тежка е съдбата на големите и многолюдни села Доганхисар, Манастир и Сачанли. Търсейки спасение от турските орди към град Дедеагач се стичат над 20 000 души. Турската армия навлиза обаче в града на 19 септември и нарежда на бежанците да се отправят към България.

Път към Голгота.

Близо до гр. Фере бежанците са нападнати от башибозук и колоната се разпръсва. Една част с отклонява към Марица, където, подложени на сеч жени и деца се хвърлят в реката, друга част се отправя към високите родопски хребети над Доганхисар и Сачанли. Гладни и изтощени, нещастниците сядат да почиват в Армаганската долина и там са нападнати. В тази долина на смъртта са съсечени стотици старци, жени и деца.

Оживелите от различни села и оцелели по време на човешка сеч от турски ятагани българи пресичат родопските върхари и долини на Крумовград и Ивайловград се спускат към река Арда, където сега е град Маджарово, и където минава тогава старата граница между Турция и България. В опит да спасят себе си и по-големите си деца, майки са изоставяли по-малките си дечица, обречени на заклане. При преминаването на р. Арда при с. Ятаджик днес град Маджарово, турците са

устроили засада и започва жестоко изстребление на беззащитните бежанци, мъже, жени и деца, чиито трупове се понасят по течението на реката. Загиват около 2 000 души.

Акад. Любомир Милетич е сравнил тези кланета с Баташкото клане, но Батак, пише той, е само едно село, а само в Западна Тракия са извършени масови кланета в цели 17 села. Изстреблението на българи продължава и в късната есен. Между 1 и 8 ноември са избити около 900 мъже, жени, старци и деца от село Едекьой, Софлийска околия. В село Каракьойот същата околия са избити цели семейства с децата им, някои на две и четири години, убито е и бебе на осем месеца. Убийствата се извършват по жесток начин, често придружени с мъчения, млади жени и момичета, някои 10-12 годишни са изнасилвани. Според изследванията на акад. Милетич, около 30%

от населението на Одринска Тракия е избито или умира от мъчения, глад, болести или бежански неволи в периода 1913–1914 г. По данни на Карнегиевата анкета, разследвала нарушенията на международното право, допуснати от воюващите страни, около 60 хил. българи са били избити по време на прогонването на тракийци от Западна Тракия. Международната комисия заключава – Одринска Тракия е напълно опустошена: обезлюдени са общо 108 български села с 10 935 къщи и 51 125 души население. Цялото им имущество е разграбено. Изоставени са 34 062 сгради, 1 961 440 дка. ниви, ливади и лозя, 216 043 дка. гори, 131 231

глави едър рогат добитък и 649 431 дребен рогат добитък.

Изстреблението на тракийските българи отговаря на всички условия да бъде определено като геноцид, подобно на арменския геноцид.

Арменският геноцид е признат от Европейския парламент и от много страни в света, между тях Канада, Австралия, Франция, Германия, Белгия, Ватикана, Швеция, Австрия, Нидерландия, Швейцария, в Шотландия, Северна Ирландия и Уелс, Русия и с резолюция от 13 декември 2019 г. на двете камари на американския Конгрес, както и от 42 от петдесетте американски щата. На 24 май 2021 г. сам президентът на САЩ Джо Байдън определи като геноцид масовите убийства на арменците в Османската империя от началото на 20 век.

Арменският геноцид не е признат от Турция, според която арменците са били просто жертва по време на „гражданска война“, при която са загинали и турци. Но и в самата Турция се чуват гласове, които признават арменския геноцид. В Турция лауреатът на Нобелова награда за литература, писателят Орхан Памук заяви през 2005 г.: „Никой не смее да го каже, но аз го казвам – турците са избили 1 000 000 арменци“. Заради което е арестуван и едва отървава затвора.

Арменският геноцид е признат и от съседна Гърция, която за разлика от България не се притеснява, че приемането на историческата истина ще развали отношенията ѝ с Турция. Ала геноцидът против арменците ще остане непризнат от България, докато не бъде наречен някой ден от Народното събрание с истинското му име.

Източник: Поглед.инфо

ОДРИНСКА И БЕЛОМОРСКА ТРАКИЯ ПРЕЗ РАННОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

ПРОФ. ПЛАМЕН ПАВЛОВ

Въпреки че „тракийският Юг“ само за определени периоди е в пределите на средновековната ни държава, етнокултурната природа на голяма част от тамошното население е българска.

През IX-X в. българските владетели водят активна политика по стратегическите направления към Одринска Тракия, Беломорието и Солун.

От 2006 г. официално отбелязваме 26 март като Ден на Тракия. Датата, която все по-трайно заема своето място в националния ни календар, не е избрана случайно – на 13/26 март българската армия превзема „непревзимаемата крепост“ Одрин и носи спасение за източнотракийските българи. Уви, свободата трае твърде кратко, последвана от кървав геноцид и етническо прочистване, извършени от войските на Османска Турция. Затова 26 март е и ден на паметта за хилядите жертви, за които нямаме право да забравяме...

Отбелязвайки Деня на Тракия, нека припомним мястото на нейните южни части – Източна/Одринска и Западна/Беломорска Тракия, в нашата средновековна история. Донякъде е парадоксално, че поради историческите превратности название „Южна Тракия“ практически не съществува. Рядко казваме и „Северна Тракия“, въпреки че поне тя е в нашите държавни граници.

Тракия е огнище на неолитната цивилизация на първите земеделци в Европа. През античната епоха областта е в състава на Одриското царство, през I в. е покорена от Древния Рим, а след 395 г. е в Източната Римска (Византийска) империя. Сериозна промяна настъпва със заселването на славините (българските славяни) през първата половина на VII в. Още по-важно е преселението на българите на Аспарух и Кубер, като симбиозата им със славините и заварено население (потомци на траки, готи и др.) протича и извън пределите на самата българска държава. Въпреки че „тракийският Юг“ е в пределите на Византия и само за определени периоди под властта на владетелите в Плиска, Велики Преслав и Охрид, това не променя българската етнокултурна природа на населението.

Активното влияние в Източна Тракия и Беломорието започва с преместването на границата в района на Странджа от кан Тервел (700-721), фиксирано в българо-византийския договор от 716 г. Продължава с политиката на кан Крум, когато през 813 г. за първи път, макар и за кратко, Адрианопол/Одрин е в български ръце. Сходен процес върви и по другия „вектор“ – по линия на Куберова България. След неуспешния опит за овладяването на Солун (около 686-687 г.) византийските власти преселват част от Куберовите българи начело с „патриция и архонта“ Мавър, в междуречието на Струма и Места. Това води до взаимодействие с общностите на струмци и смоляни в региона и има своите последици за изграждащата се етнокултурна характеристика на населението в Родопите и Беломорска Тракия.

И все пак, най-важна е ролята на владетелите от Плиска, които през първата половина на IX в. действат все по-активно по посока на Одрин и другото стратегическо направление – към Беломорието и Солун. Олицетворение на тази политика е кавхан Исбул, регент и съуправител на малолетните Маламир (831-836) и Пресиан I (836-852). През 832 г. Филипопол/Пловдив и Северна Тракия влизат в пределите на България, което наред с българската власт в Сердика (София) от 809 г., създава възможности за военна и по-

■ Надпис на Пресиан и Исбул от Филипи – 837 г.

литическа активност на юг. Първият поход е във времето на Маламир, а войските начело с Исбул достигат брега на Бяло море. Най-вероятно настъпването е осъществено през прохода при днешния Златоград, за което свидетелства и един открит в района старобългарски меч от IX в. През 837 г. избухва въстание на смоляните в Беломорието и Западните Родопи срещу византийската власт. Срещу тях тръгва наказателна експедиция начело с кесаря Алексей Мосиле. Мощна българска армия, командвана отново от Исбул, нахлува на ромейска територия, а кесарят е разбит при Хрисопол (при Кавала) и загива в сражението. За да парира българския натиск в Беломорието, империята предприема диверсия в „Отвъдунавска България“ в днешна Бесарабия, помагайки на заселените там ромейски военнопленници да избягат по море. Въпреки тази военна диверсия, българският поход продължава, обхващайки и най-източната част на Беломорска Македония. Това е отразено и в известния надпис на кан Пресиан, открит в руините на Филипи, изсечен по заповед на кавхан Исбул:

„На многото българи от Бога архонтът Персиан изпрати кавхан Исбул, като му даде войски и ичиргу бошла и кана боил колобъра. И кавханът при смоляните... Който търси истината, Бог вижда, който и да лъже, Бог вижда. Българите направиха много добрини на християните (ромейте), а християните ги забравиха, но Бог вижда!“

Българската политическа и военна активност създава трайни връзки със смоляните и другите славянски общности. Известно е, че от тази среда по майчина линия произлизат прочутите Солунски братя Кирил и Методий, създателите не само на азбуката глаголица, но и, което е още по-важно, на старобългарския литературен и богослужбен език. Методий за десетина години е

княз на една „Склавоархонтия“, подчинена на империята – вероятно на смоляните или струмците. Става дума за 30-те – 40-те години на IX в., което означава, че по-големият от бъдещите просветители е свързан с българо-славянското население в Беломорието, а вероятно и с политиката на България! Да припомним, че през 885 г. произлизащите от същата среда Климент, Наум и Ангеларий, най-близките ученици на св. Методий, „... за България копнеели, мислели и се надявали...“

Близостта на византийската столица и наличието на ромейско население на юг от Странджа, ограничава плановите за териториално разширение в Източна Тракия. Български военни акции в района има още от времето на Тервел през 712 г., както и във времето на арабската обсада на Константинопол през 717-718 г. След преодоляването на кризата от средата на VIII в. българската държава стабилизира южната си граница. Както стана дума, през 813 г. армията на Крум временно превзема Одрин и отвлеча големи маси ромейски жители на областта, част от които са въдворени откъд Дунав като гранично население. Както личи от надписите на кан Омуртаг и някои хроники, на византийска територия в Източна Тракия живеят славини. Нещо повече, българската държава ги разглежда като свое население под чужда власт.

Влиянието в южните предели на Тракия продължава при княз Борис-Михаил (852-889, 907 г.), улеснено и от християнизацията в България. В условията на постигнатата военно-политическа хегемония на Балканите при цар Симеон Велики (893-927) по-голямата част от Беломорието е в границите на България – реалност, която продължава до 970-971 г., когато император Йоан I Цимиский завладява столицата Велики Пре-

слав и голяма част на царството. В Източна Тракия най-големи успехи са постигнати отново от цар Симеон Велики, който през 921 г. временно превзема Одрин, Виза и други градове и крепости. С мирния договор от 927 г. обаче тези земи са върнати на империята.

Южните райони на Тракия заемат важно място в стратегията на император Василий II Българоубиец (976-1025) при продължилата повече от четири десетилетия война с България. След тежкото поражение в прохода Траянови врата (17 август 986 г.), когато база за византийските действия е Филипопол/Пловдив, императорът премества своя лагер в крепостта Мосинопол при Гюмюрджина/Комотини. По този начин е парирана подкрепата на местните българи за цар Самуил. В крайна сметка обаче, през 1015 г. самият Василий II преселва в Беломорието групи българи от Воден и Мъглен, за да компенсират демографските, а оттам и стопанските загуби в района.

Във времето на византийското господство през XI-XII в. в Одринска и Беломорска Тракия живее значително българско население. Миграция на българи на юг вероятно е имало и в резултат на печенежките нашествия в земите между Дунав и Стара планина, а и на юг от тях. Миграции могат да се предполагат и във връзка с Първия (1096-1097), Втория (1147-1148) и Третия (1189-1190) кръстоносен поход, когато западните рицари нанасят много щети на българите по „диагоналния път“, особено в районите на Пловдив. Одринска и Беломорска Тракия неведнъж влизат в политическа орбита на възобновеното през 1186 г. българско царство, но на тези събития ще се спрем в следващия епизод от нашата поредица.

Източник: в. Труд

ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „СТОЯН МАВРОДИЕВ“ В ТЪРГОВИЩЕ ПРОДЪЛЖАВА ДА ПИШЕ СВОЯТА ЛЕТОПИС

НЕЛИ АНАСТАСОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ИД „СТОЯН МАВРОДИЕВ“, ГРАД ТЪРГОВИЩЕ

През 2021 г. продължи пандемията от КОВИД 19. Вече втора година в условия на спазване на здравни и епидемични мерки за опазване здравето и живота на хората продължи изпълнението на дейностите, заложи в плана на дружеството.

Затворените офиси и зали ни принудиха да изнесем чествания и празници на площад „Стоян Мавродиев“ и пред неговата паметна плоча.

Основно се стремим да отразяваме значимите събития за Тракийската организация в страната и в частност проявите на Тракийското дружество в страницата ни във Фейсбук, вестник „Търговишки новини“ и вестник „Тракия“.

Това което ни радва, че ежеседмично расте броят на четящите почитатели на страницата, който вече е надхвърля 1200.

Проведохме и абонаментната кампания за 2022 г., успешно реализирана след телефонните контакти и епизодични срещи с тракийци.

И тази година Управителният съвет и представителна група от дружеството участваше в поднасянето на цветя на 29 януари 2021 г. – Денят на Освобождението на Търговище от османско робство пред „Морената“ и паметника на ген. Ернот.

Представителна група бе и на барелефа на Васил Левски на 19 февруари 2021 г.

Представителна група бе и пред паметника на руските войни на 3 март 2021 г.

Денят на Тракия бе отбелязан с поднасяне на цветя пред паметната плоча на Стоян Мавродиев на площад Стоян Мавродиев и публикация във в-к „Търговишки новини“ от Нели Анастасова. На честването присъстваха и поднесоха цветя Управителния съвет, тракийци, граждани, представители на Общинския съвет на БСП – Търговище – Десислава Петрова, Илия Илиев, Галин Дачев, Областният управител Митко Стайков, представителна група на Демократична България д-р Христо Христов.

Името на Стоян Мавродиев, големият тракиец от село Хиделии, възпитаник на Одринската гимназия и Софийски университет „Климент Охридски“ е на почит и признание в нашия град. Това е първият председател на тракийското дружество, дългогодишният директор на гимназията, председател на Читалището, Въздръжателното дружество, члена на Централното ръководство на СТДБ гр. София, посветил сили, енергия и грижи за прокудените тракийски българи в нашия край.

Затова с инициативата на Управителния съвет на дружеството, със съдействието на образователните и културни институции, в града: Първо СУ „Седмочисленици“, Първо основно

училище „Христо Ботев“ Търговище, Регионален исторически музей, Регионална библиотека „Петър Стъпов“, Общински съвет на БСП, Читалищните секретари в общината, Редакционната колегия на вестник „Търговишки новини“, Село Макариополско и редакционната колегия на вестник „Търговишки новини“ по повод 130 години от рождението на Стоян Мавродиев, внесохме подписка и предложение за удостоверяването му за „Почетен гражданин на Търговище“, посмъртно.

На 2 юни 2021 г. отново поднесохме цветя и пред паметника на Никола Симов Куруто и изразихме своята почит и признание за загиналите за свободата на Родината.

На 30 юни 2021 г. в Регионална библиотека „Петър Стъпов“ в Търговище, открихме изложбата 125 години организирано тракийско движение в България. Представени бяха двете издания на г-жа Ваня Ангелова Иванова „Съюзът на тракийските дружества в България в битка за паметта и търсене историческа справедливост (1990–2020 г.)“ и „Сборник, доклади, интервюта, слова и позиции по тракийска проблематика“ на г-н Красимир Премянов. Две издания, посветени на дългогодишната дейност за защита на тракийски българи, прокудени от родната земя и хилядите жестоко избити невинни жертви.

Наши гости бяха Кирил Йорданов-член на Върховния комитет на СТДБ, ген. Кольо Милев кандидат депутат от Коалиция БСП за България, д-р Светослав Стефанов председател на Общински съвет на БСП, граждани и тракийци.

На 17 юли 2021 г. представителна група посети село Светлен. Тракийци представиха диск със запис на Беломорския фолклор и диалект, който е многообразен, звучен и хармоничен, характерен за област Димотика и конкретно село Янюрено. Впечатляващо бе участието на фолклорната група „Ангел Касабов, които запяват и популяризират автентичното, песенно, събирателно богатство на тракийци от фолклориста Ангел Касабов.

Група „Грамофон“ и творчески колективи от град Попово поздравиха тракийци и авторите, реализирали изданието на за беломорския говор и фолклор.

През месец август посетихме Националният тракийски събор на „Петрова нива“, посветен на 118 години от Илинденско-Преображенското въстание. В събора участваха членовете на Тракийското дружество от Фолклорната група от с. Макариополско, която трета поредна година бе отличена с второто място в конкурсната програма. Съборът се провежда под патронажа на Президента на Република България Румен Радев, Красимир Премянов-председател на СТДБ, кмета на община Малко Търново, кмета на община Бургас в тържествена обстановка, под звуците на гвардейския духов оркестър. За всички нас е особена чест, че вече четвърта година можем да присъстваме и да почетем тракийските войводи и загиналите тракийци за свободна България.

В началото на месец ноември пред плочата на Стоян Мавродиев отбелязахме 106 години от създаването на Тракийско дружество „Стоян Мавродиев“. Гости на празника бяха ген. Кольо Милев, д-р Тоня Любенова от РИМ, Росица Куцарова-директор на Регионална библиотека „Петър Стъпов“, тракийци и граждани.

Исторически преглед за създаването и развитието на дружеството подготви Нели Анастасова, който бе отпечатан във вестниците „Тракия“ и „Търговишки новини“. Годишнината от рождението на капитан Петко войвода отразихме в страницата ни във Фейсбук и вестник „Търговишки новини“.

През цялата година Нели Анастасова бе в непрекъснат контакт с членовете на Управителния съвет, с членове на дружеството и ръководството на СТДБ. Редовно поддържаше страницата на дружеството във Фейсбук, към която се забелязва интерес и тя е харесана и следвана над 1200 почитатели. Периодично се отразяват събитията в дружеството във вестник „Търговишки новини“ и в-к „Тракия“. Изключително ползотворни са непрекъснатите контакти с екипа на Съюза на тракийските дружества в България, председателите на Тракийските дружества в Сливен, Ямбол, Свиленград.

И тук е мястото да благодаря за активното съдействие на членовете на Управителния съвет, на Маргарита Милушева, Снежана Стаменова, Петър Милушев, Мария Василева, Мария Райчева, Янка Димитрова, Станка Тодорова, Стойка Теодосиева, Дечо Дяков, Титко Василев, Станка Костадинова, Светослава Русева. И още, и още... Да, всички ние сме едно цяло и носим отговорно патриотичната си мисия, мисия за България!

На 22 февруари 2022 г. представителна група на дружеството поднесе цветя пред паметника на Олимпий Панов и неговите другари в град Русе. От 3 години дружеството е в партньорски взаимоотношения с Клуб 45 на запасните офицери артилерия и ракетни войски в Търговище. Активно съдействие срещахме в лицето на неговия председател полк. Трифон Трифонов.

Имайки в предвид епидемичната обстановка в страната и спазването на здравните мерки работата в дружеството продължи. Дейност изцяло насочена към тракийци, към потомците на тракийските българи. Наш дълг е да съхраним, да пазим паметта на нашите деди и да популяризираме тракийското културно наследство.

Дейността на Управителния съвет бе насочена към разширяване на контактите с културните институции, училищните общности, обществени организации за издигане авторитета на дружеството и създаване условия за бъдеща дейност.

Ето в такава обстановка през 2021 г. Тракийското дружество „Стоян Мавродиев“ в град Търговище продължи своята целенасочена и отговорна мисия и продължава да пише своята летопис.

ВЕЧЕР В ПАМЕТ НА ТОДОР КОРУЕВ

ИСКРА ЧЕРНЕВА

Една година след кончината на Тодор Коруюв на 7 април литературният салон на тракийския дом в София, издателство „Захарий Стоянов“ и Съюзът на българските писатели събраха негови почитатели, колеги, съратници и тракийци, за да си спомнят за богатото му, разностранно творчество и за емоциите от преживените мигове заедно с него. Той е роден в сърцето на Родопите в Момчилград през 1942 г. Журналистиката и белетристиката остават неговото професионално поприще до края на живота му. Работи във в. „Вечерни новини“ и „Дума“, а последните години от живота си посвещава на в. „Тракия“ като негов главен редактор. Отговаря и за издаването на литературното списание „Везни“. Освен публицистичните си трудове, публикува и много книги, сред които: „Животописи“, „Легендата Вечерни новини“, „Ние сме народ от чичовци“, „Горещи думи“. Магията на Родопска планина заема категорично място в творчеството

му, изразена особено чрез двете му книги: „Овньо льо вакъл, каматан“ и „Сос ми грачиш, гарванчу“. Последното заглавие издателство „Захарий Стоянов“ издава през 2022 г. след неговата кончина и то е своеобразно продължение на „Овньо льо вакъл, каматан“, което има невероятен успех и донася на автора много награди. Именно появата на новата книга стана и повод да си спомним още веднъж за големия журналист, публицист и писател.

Сред гостите бяха неговият брат Васил Коруюв, съпругата му Галия, децата му, негови колеги журналисти, Чавдар Шинов, Пламен Енчев, Радко Ханджиев, Васил Бояджиев, председателят на СТДБ Красимир Премянов, директорът на Тракийския научен институт чл.-кор. проф. Васил Проданов, Стоян Райчевски, членът на ВК на СТДБ Илко Шивачев, председателят на Централен клуб „Родопи“ и член на ВК на СТДБ Величко Пачилов, дипломатът Румен Сербезов, поетът Петър Андасаров, много журналисти и тракийци.

В словото си при откриване на вечерта чл.-кор. проф. Иван Гранитски – директор на издателство „Захарий Стоянов“, изтъкна колосалния принос на незабравимия Тодор Коруюв в българската журналистика и белетристика, подчертавайки, че в книгите му изобилства родопската тематика, съчетана със своеобразно краеведческо и родопсихологическо проучване на живота на българина. Критиците наричат книгата му „Овньо льо вакъл, каматан“ „Библия на овчарството“. Тя е един увлекателен, страстен разказ за славния родопски поминък – този на кехаите и овчарите, възпитан в себе си и тъгата, породена от усещането за постепенното изчезване на тази вековна професия. А в продължението ѝ „Сос ми грачиш, гарванчу“ с подзаглавие – „Истории с хайти, разбойници и комити“, философски е осмислен дългият път на трансформацията от разбойника и хайдутината до народния будител и бореца за свобода с една невероятна прецизност на словото.

Продължава на 5-а стр.

ЯРКО ПЕРО, ДОСТОЙНА ЛИЧНОСТ

ИВАН ГРАНИТСКИ

Едно от най-ярките имена в съвременната българска журналистика и публицистика без съмнение е Тодор Коруев. Сега, когато измина почти година откакто той напусна тази печална земя, се убеждаваме колко ни липсва неговото остроумно и артистично перо, колко обедняха страниците на някои вестници без ярките му публицистични и критически текстове, както и редица сериозни сайтове, в които той активно сътрудничеса напоследък...

Съдбата бе така благосклонна да ме запознае с Тодор Коруев преди повече от половин век. Моят баща Йордан Гранитски бе дългогодишен журналист във вестник „Вечерни новини“ (там преминаха четиридесет и три години от неговия професионален живот) и още като ученик в горните класове на гимназията, а по-късно и като студент в Софийския университет – факултет „журналистика“, почти всеки ден бях в редакцията на вестник „Вечерни новини“. Там се запознах, по-късно и сприятелих с редица интересни личности и ярки журналистически пера. С Тодор Коруев въпреки разликата във възрастта още от онова далечно време ме свързва искрено и дълготрайно приятелство. След периода на „Вечерни новини“, почти цяло десетилетие той бе кореспондент на „Работническо дело“ в Прага и Москва, а след началото на така наречените демократични промени, Стефан Продев го покани като заместник-главен редактор на вестник „Дума“.

От началото на 1991 година до средата на 1995 г. бях генерален директор на издателство „Христо Ботев“, което се помещаваше на първия етаж на полиграфическия комбинат „Димитър Благоев“, а вестник „Дума“ беше на горния етаж. Всеки ден след 18 ч., когато минеха оперативките на вестника, в кабинета на Стефан Продев, или в моя кабинет на издателството се събираше група журналисти, публицисти, писатели и други интересни творци. Основното ядро включваше Валери Петров, Анжел Вагенщайн, Бенжамен Варон, твърде често Виктор Пасков, Николай Хайтов, проф. Иван Маразов, Чавдар Шинов, Васил Сотиров, Христо Ганев и други писатели. Почти неизменно присъстваше и Тодор Коруев. Многочасовите разговори представляваха интелектуални разходки из историята на Европа и на света, а и на любимото Отечество, спомени за видни фигури или важни исторически тенденции, шеги, закачки, вицове и пр. С една дума тази разнородна и талантлива, бохемски настроена компания на чаша водка или

вино не само се забавляваше и споделяше своето духовно родство и приятелство, но и раждаше благородни идеи, чертаеше възвишени планове, вълнуваше се за настоящето и бъдещето на любимото Отечество.

Периодът на вестник „Дума“ под главното редакторство на Стефан Продев беше легендарно време. Повече от десет години най-умните и талантливи умове на Отечеството публикуваха своите статии, бележки, антрефилета и интервюта на страниците на вестника. По този начин изданието се превърна в незаобиколим морален фактор и ментор на меродавното обществено-политическо мнение в страната. Но в навечерието на новия век поради вътрешно-политически интриги в столетницата Стефан Продев бе сменен като главен редактор и вестникът тръгна надолу. Тодор Коруев като високоморална и достойна личност не след дълго напусна вестник „Дума“ и дойде на работа в издателство „Захарий Стоянов“.

Така започна новия период от нашето бойно и проверено през годините приятелство и сътрудничество. Почти две десетилетия като главен редактор на издателството той участваше в създаването на редица важни поредици, свързани с класическата и съвременна художествена българска литература, публицистика, научни изследвания, албуми, посветени на големи български художници, както и издаването на месечното списание за литература, изкуство, култура и философия „Везни“. Тодор Коруев бе не само редактор на стотици книги през този период, но и автор на многобройни есета, статии, антрефилета, интервюта и отделни авторски книги. Нека тук припомним само „Момчилград. летописи“, „Тодор Генов. Литературна анкета“, „Горещи думи“ – 1 и 2 част, „Защото съм такъв. Литературна анкета с Петър Андасаров“, „Ние сме народ от чичовци. Литературна анкета с Любомир Котев“...

Но като че ли безбройните журналистически публикации, както и отделните книги на Тодор Коруев имаха за цел да подготвят главната творба на неговия живот „Овньо льо вакал, каматан“ (2011). Това удивително и дълбоко проникновено във всяко отношение четиво представлява жалба по славното родопско овчарство. То е не само разказ за този поминък, защото овчарството някога е животът в планината, битът и културата на населяващите я, политиката и икономиката, мирът и войните, робството и свободата. С такова съзнание я пише и Тодор Коруев. Затова той изважда из миналото и настоящето всичко, което е придавало величието на кехаите и овчарите и онова, което е ликвиди-

рало професията и я е превърнало в затихващ и изчезващ спомен.

Овчарството не са нито само овцете, нито само овчарите. То е цял един свят, в който има всичко и който за да съществува, трябва да съдържа всичко, като поглъща усилията, уменията и знанията на огромен брой хора – дори и на тези, които само косвено са причакани към него или дори изобщо не знаят какво е то. Овчарството е обхванало земята, хората, кошарите, млякото, обичаите, забавленията, труда, радостите и дори смъртта. Светът му е подреден в удивителна хармония; връзките между съставките са здрави, гъвкави и пораждат нови връзки и нови светове. Това е цяла една държава! Езикът, на който е написана тази книга, е език не на учен, а на писател, а книгата е истински роман. Колко увлекателно и как лесно и бързо се чете.

Литературният критик и философ Панко Анчев, който детайлно познава цялото творчество на Тодор Коруев, отбелязва за „Овньо льо вакал, каматан“, че това „е ярка книга-явление в нашата литература и култура. Тя непременно ще бъде постоянно цитирана и ползвана и в бъдеще. Дай Боже, нашата култура да остане жива, за да свидетелства книгата на Тодор Коруев за това какви хора са живели някога, кое е било тяхна чест, достойнство, труд, високи нравствени добродетели. Подобни книги трябва внимателно и подробно да бъдат изучавани и анализирани, защото са пример за висока литература и наука.“

Убеден съм, че ако великият наш белегист Николай Хайтов можеше да прочете книгата на Тодор Коруев „Овньо льо вакал, каматан“ щеше да напише възторжен отзив за нея, тъй като и неговото творчество е посветено на магията и духа на Родоп планина. Тодор Коруев великолепно е пресъздал света на родопските овчари като свят на неговия дядо, но преди всичко като история на една епоха. Този свят е видян с познаване, изотвърте, с подробностите, които са подредени по значение и според това какъв смисъл внасят в него. Овчарството не е обикновено отглеждане на овце и производство на мляко, вълна и месо. То е цяла култура, знание за света, търсене на истината, откриване на новото и съхраняване на полезното, необходимо и красивото в живота. Тук всичко е натоварено със значение и смисъл и не само защото е свързано с живота на овцете, а овцете са животът на тези хора, а понеже в живота на овцете се съдържат уроците за законите на природата и обществото.

Книги като „Овньо льо вакал, каматан“

ни връщат към една бляскава и проверена традиция, традицията да се създава и разгръща философията на родното, да се прониква в психологията на българския менталитет и да се изследва той внимателно и задълбочено, съпоставен с народопсихологията на другите балкански народи. А нашият автор – Тодор Коруев е не само писател и журналист, но и великолепен народопсихолог. Съчетанието на разностранните му и многопластови научни и художествени интереси, както и богатият му образен и метафорично натоварен стил, дава плодотворни резултати.

След впечатляващия успех на „Овньо льо вакал, каматан“, за която авторът получи Националната награда за белетристика „Николай Хайтов“ и Наградата на СБП за народопсихология, той събра и издаде в сборника „Животописи“ своите статии и есета, публикувани на страниците на ДУМА от 2009 до 2012 г. В нея са включени излизащите всяка сряда във вестника колонки на журналиста-публицист.

Сборникът респектира с широкия диапазон от теми и проблеми, личности и събития, исторически ремарки и злочи на деня, любопитни препратки, които са част от творческото амплуа на автора. От събраните на едно място „Животописи“ придобиваме още по-пълно впечатление за неговата публицистика дарба и енциклопедичното умение да „колекционира“ интересни факти и събития, да ги степенува по важност. И да ги чете и препрочита от позицията на лявата идея със своята тревожна и неукротима гражданска съвест и безпогрешно родолюбиво чувство.

Необикновено богата е тематичната палитра на сборника, като се започне от дилемите за националната ни идентичност, отродяването и домогванията на политическия неонислямизъм с марката на ДПС; мине се през изгубените (и погубвани) ценности и духовни начала на българщината; символи, традиции, страхове и съмнения за бъдещето на България. И се стигне до злободневните политически агонии, до арогантността и посредствеността на управляващата върхушка. Естествено много от неговите „опуси“ са посветени на любимата му тема – Родопите. С любов и познаване пише за писателите Николай Хайтов, Станислав Сивриев, Анастас Примовски, за родопската народна песен, за българите мохамедани, за Капитан Петко войвода, за комитлика, за разорението на тракийските бежанци...

Продължава в следващия брой

ВЕЧЕР В ПАМЕТ...

Продължение от 4-а стр.

Книгата събира множество разкази, сред които се открояват „Хайдуте милост не знаят“, „Сос ми грачиш, гарванчу“, „Кър-агалар – ортаци на харсъзите“, „Чалтика много майки разплакал“, „Хайдушката мандра“, „Буюк Петко и Кючук Петко – разбойници не само за Турция“. В края има и речник на диалектните думи и географски названия. Всъщност това е и последната книга на Тодор Коруев, чието издаване за съжаление не дочака.

Той е автор и на речника на остарели думи и термини, който съпътства двата тома от публицистика на Захарий Стоянов.

С думи на обич и благодарност председателят на СТДБ Красимир Премянов напомни за всеотдайност-

та, с която Тодор Коруев е работил като главен редактор на в. „Тракия“. Той винаги е бил ярка, запомняща се личност със своя неотменна гражданска позиция, надмогнал дребната изгода и съетата на деня, последователен и ревностен защитник на тракийската кауза. В момента се обмисля внасянето на предложение една от улиците в Момчилград или Смолян да носи неговото име, което ще бъде признание за богатия му принос за осмислянето на бита и културата на родопчани.

Журналистите Чавдар Шинов и Пламен Енчев споделиха спомени от съвместната си дългогодишна работа

с Тодор Коруев, подчертавайки интересната симбиоза между неговия по-някога бохемски поглед върху живота и невероятната работоспособност,

дисциплина, богата езикова култура, професионализъм и особеното чувство на отговорност към словото.

Поетът Петър Андасаров развъл-

■ Владимир Янев, Тодор Коруев и Веселин Стоянов

нува публиката, речитирайки свое стихотворение, написано в памет на изтъкнатия журналист и писател.

Много чувство имаше и в личните спомени на Галя – съпругата на Тодор Коруев. А неговият близък колега проф. Васил Проданов разказа за тяхната обща работа в Тракийския научен институт и във в. „Тракия“ за популяризиране на историята и делото на тракийските българи.

Ветеранът – тракиец Величко Пачилов, който също е родопчанин, разкри мистериата около странното заглавие на книгата – всъщност това е стих от знаменитата родопска хайдушка песен:

„Сос ми грачиш, гарванчу,
сос ми плачеш, гарванчу,
дали ми е гарванче огладняло,
или ми е гарванче ожадняло...“

Книгите на Тодор Коруев са налични в книжарницата на издателството на ул. „Стефан Караджа“ № 7А в столицата.

XXIX НАЦИОНАЛЕН СТРАНДЖАНСКО-ТРАКИЙСКИ СЪБОР „ФОЛКЛОРЕН ВЕНЕЦ БОЖУРА“ 28–29 МАЙ 2022 ГОДИНА

ОРГАНИЗИРАТОРИ

ОБЩИНА СРЕДЕЦ,
СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ,
НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ПРОБУДА – 1897“,

Председател на Инициативния комитет
инж. Иван Жабов - кмет на община Средец

Със съдействието на: Българско национално радио,
Радио Бургас

СТАТУТ

Съборът има за цел да продължи музикално-песенната традиция на Странджанско-тракийския край, да провокира интереса на младото поколение и стимулира неговото развитие в областта на фолклорното ни наследство.

РЕГЛАМЕНТ

I. Общи условия.

До участие се допускат желаещи кандидати, които отговарят на условията, посочени в регламента.

1. В рамките на събора се провеждат:

1.2. Конкурс за млади изпълнители на странджански и тракийски песни, разделени в четири възрастови групи:

I-ва група – до 7 годишна възраст;
II-ра група – от 8 до 11 годишна възраст;
III-та група – от 12 до 14 годишна възраст;
IV-та група „любители“ – от 15 до 19 годишна възраст;
V-та група „професионалисти“ – 15 до 19 годишна възраст;

1.3. Конкурс за млади инструменталисти (гайда, кавал, тамбура, гъдулка), в горепосочените възрастови групи.

1.4. Конкурс за детско-юношески фолклорни групи, разделени в две възрастови групи:

I-ва група – от 4 до 13 годишна възраст;
II-ра група – от 14 до 19 годишна възраст.

Забележка:

III-та група „любители“ са певци и инструменталисти,

ученици в СУ, Професионални гимназии, ЦПЛР, Читалища и младежи любители.

IV-та група „професионалисти“ са певци и инструменталисти, представители на музикалните училища и паралелки.

2. Награди:

Приз „Фолклорен венец Божура“ – плакет и парична награда

Приз „Комня Стоянова“ – плакет и парична награда
Награда на Кмета на община Средец за цялостен принос към събора

Награда на Тракийските дружества – диплом и парична награда

I-ва, II-ра и III-та награда във всички групи – диплом и парична награда

3. Конкретни условия.

3.1. Индивидуални изпълнители

3.1.2 Участниците изпълняват две народни песни (мелодии) от странджанската или тракийска фолклорни области с времетраене до 5 минути. За участниците от III-та, IV-та и V-та възрастови групи задължително се изисква една бавна (безмензурна) песен (до два куплета) и една бърза (до три куплета).

Същите изисквания се отнасят и за инструменталистите. За желаещите да се състезават за приз „Комня Стоянова“ е задължително, едната песен да е от репертоара на певицата.

3.2. Групи за автентичен фолклор.

3.2.1. Изпълняват две народни песни от странджанската или тракийска фолклорни области с времетраене до 6 минути.

4. Конкурсът е без такса за участие.

Забележка:

1. За желаещите организаторите осигуряват народен съпровод.
2. Участниците могат да се представят и със собствен съпровод, както и със синбек.
3. Всички участници се явяват в народни носии.

4. Изпълнителите изпълняват или 2 странджански, или 2 тракийски народни песни. Не се допуска смесване на областите.

Съборът се провежда в рамките на два дни в града и в местността „Божура“ край град Средец

28.05. 2022 г. – град Средец

Народно читалище „Пробуда – 1897“

09:30 – 12:00 – конкурсна програма

12:00 – 13:00 – обедна почивка

13:00 – 15:00 – конкурсна програма

15:00 – 15:30 – заседание на журито

15:00 – 18:00 – конкурсна програма

18:00 – 18:30 – награждаване

29.05. 2022 г. – местността „Божура“

10.00 – Гала-концерт на наградените с първенците и призьорите от конкурса, лауреатите от предходни конкурси и гостуващи изпълнители и състави.

Заявки за участие по образец се приемат до 10 май 2022 г., на адрес:

гр. Средец п.к. 8300

област Бургас

пл. „България“ № 8

Общинска администрация

За „Фолклорен венец Божура“

Заявката може да бъде изтеглен и от електронния сайт на Община Средец – www.sredets.bg

Забележка: За невярно подадена информация участниците се декласират и след заявления определен срок заявки не се приемат.

Графикът за реда на явяване на участниците се изготвя от организаторите и ще бъде изнесен в деня на конкурсния ден.

За записване: email: kulturasredec@abv.bg

ЗАЯВКА ЗА УЧАСТИЕ НАЦИОНАЛЕН СТРАНДЖАНСКО-ТРАКИЙСКИ СЪБОР „ФОЛКЛОРЕН ВЕНЕЦ – БОЖУРА“

ИНДИВИДУАЛНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Трите имена:
Дата на раждане: Телефон за контакти:
Худ. ръководител:
Представител на институция:
Адрес:
☐ инструмент..... ☐ народно пеене ☐ до 7г. ☐ до 11г. ☐ до 14г. ☐ до 19г.
(посочва се инструмента)
☐ представител на музикално училище или паралелка

Заглавия на изпълненията:

1.
2.

Песен от репертоара на Комня Стоянова ☐*

Съпровод: ☐ от организаторите; ☐ собствен; ☐ синбек

ДЕТСКО-ЮНОШЕСКИ ФОЛКЛОРНИ ГРУПИ

Име на групата:
Худ. ръководител:
Представител на институция:
Адрес:
☐ до 13г. ☐ до 19г.

Заглавия на изпълненията:

1.
2.

Съпровод: ☐ от организаторите; ☐ собствен; ☐ синбек

Образец на Заявка може да бъде изтеглен и от сайта на Община Средец- www.sredets.bg

* Моля, ако участвате в тази категория отбележете в квадратчето съответния номер на песента.

Членовете на ТД „Л. Маджаров“ съвместно с Национално движение „Тракия“, клон „Хаджи Димитър“ – гр. Сливен, с ръководител Радостин Христов честваха 109 години Одринска Елопея и Ден на Тракия. Праз-

ненството започна със заупокойна молитва, отслужена от отец Йоан за загиналите войни край Одрин и тракийци из тракийските полета в тракийският храм „Цар Борис – покръстител“.

Трогателно слово за съби-

тията през 1912-1913 година произнесе председателят на дружеството инж. Кирил Киряков. С едноминутно мълчание бе почетена паметта на загиналите войни и тракийци. Венец пред паметната плоча бе поднесен от МТД „Михаил Герджиков“ гр. Сливен с председател Татяна Казакова и секретар Стефка Куртева. Цветя бяха положени и от гостите на мероприятиято. Вечна слава на героите! Да живее България!

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честитят на рождениците на Съюза през месец май:

Кирчо Терзиев – София 1 май 1957 г.
Марена Георгиева – Исперих 4 април 1951 г.
проф. Васил Проданов – София .. 5 май 1946 г.
Светла Пълева-Вълкова – София . 7 май 1958 г.
Донка Петрова – София 8 май 1960 г.
Стефан Начев – София 15 май 1958 г.
Величка Георгиева – Кърджали ... 16 май
Мария Гулова – Пловдив 18 май 1982 г.
Недялка Михова – с. Осеново 18 май 1954 г.
Петра Мечева – Стара Загора 23 май 1931 г.
Гено Пухов – Созопол 23 май 1965 г.
доц. Даниела Тонева – Жейнова – Варна 23 май 1976 г.
Донка Коюмджиева – Средец 29 май 1956 г.

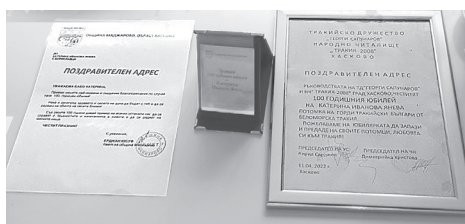
ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ ПОЗДРАВИХА СТОЛЕТНИЧКАТА КАТЕРИНА ЯНЕВА

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Сто години отпразнува в Хасково Катерина Янева, която има тракийски корени. Дългият живот, за който тя разказва с вълнение, е достоен и за сериал.

Началото на нейното семейство е в село в Мала Азия. Баща и не искал да служи в турската армия и решил да тръгне към майка България с годеницата си. По тогавашни-

те нрави обаче само годеничество не било достатъчно за такова пътуване. През нощта срещу Гергьовден по път ги венчал скришом от властите, младата невеста се преоблякла с мъжки дрехи и яхнала коня, воден от кума. Младоженецът избирал скрити пътеки и така стигнали до пристанището Бандърма на Мраморно море, откъдето с параход пристигнали във Варна. И къща успели да вдигнат там, но когато със следващ бежански поток в България дошли и техните роднини, решили да се съберат всички на едно място. След няколко премествания се установили в Малки Воден. Там се родила Катерина, трето дете в семейството, което чуло плача на още осем деца. Бащата отишъл на фронта, последвали години на труд и житейски изпитания. Сръчната Катерина била първа и по жътва, и на тютюневите ниви.

Когато заради строителството на язовира изселили хората от Малки Воден, семейството отишло в Бориславци, днес в община Маджарово. По-късно Катерина завършила

курс по професионално готварство в Стара Загора и цели двайсет години работила като готвач в Маджарово. Хиляди хора от някогашния миньорски град са опитвали нейните ястия. В работата е важно да си трудолюбив и честен човек, а също да си търпелив, поучава днес столетницата. Ако си здрав, стоте години не тежат, щом сърцето е младо. А докато е на белия свят, на човек все му се иска да види повече и повече, допълва тя.

Баба Катерина ще отпразнува рождения си ден сред грижовните си и обични деца, внуци и правнуци. Тя получи цветя, подаръци и поздравителен адрес от Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ и читалище „Тракия“ в Хасково. Потомка на горди българи, тя пази и предава на потомците любовта към Тракия, се казва в приветствието, поднесено от читалищния секретар Анета Георгиева.

Секретарят на община Маджарово Татяна Стоянова връчи на юбиларката плакет и поздравление от кмета Ерджан Юсуф. Нека и занапред здравето и силата на духа да бъдат с теб, и да се радваш на обичта на своите близки, и пожелава той. Поетът Стефан Милев посвети на баба Катерина стихотворението „Ден рожден-ден свещен“.

Да сте здрави, да имате живот колкото мен, че и повече, пожела с усмивка достолепната и мъдра юбиларка на гостите, дошли в дома на дъщеря ѝ Христина и зет ѝ – именитият спортист Димо Костов.

■ Изложбата 125 години организирано тракийско движение в Средец

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; Тодор КОРУЕВ
Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

КОЕ Е АКТУАЛНОТО ДНЕС В ТОЗИ ФИЛОСОФСКИ ПОГЛЕД ВЪРХУ ВСВ

ПРОФ. ДИМИТЪР МИХАЛЧЕВ

СОЦИОЛОГИЧЕСКИ РАЗМИШЛЕНИЯ
ВЪРХУ ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

(Димитър Михалчев. 1939. Философски преглед, кн. 6)

Акад. Димитър Георгиев Михалчев (7.01.1881–10.01.1967) е виден тракийец, български учен, философ и енциклопедист, блестящ публицист, дипломат и общественник. Неговите дела останали във времето като пример за родолюбие и преданост към тракийската кауза. Публикуваме неговите размишления върху ВСВ, които звучат актуално в тревожния свят, в който живеем.

I

Статията ми „Из философията на войната“ („Философски преглед“, 1939, кн. 1), съчетана със събитията, които се занизаха скоро след нейното появяване, особено след избухването на предречената там Втора световна война, застави мнозина от моите четци да ме обсипват с писмени запитвания.

Понеже нямам възможност да отговарям на всички по отделно, ще схематизирам по-съществениите техни въпроси и ще им отговоря на страниците на списанието.

Верно е, че нашето списание е философско, а не политическо. Но това, което се разиграва тоя миг в Европа, съвсем не е една обикновена война, за която могат да пишат само журналисти, економисти и военни. Косвеното участие, което взема в нея Съветска Русия, дава на това страховто състезание особен характер, подлежащ на разяснение, изградено върху социологичния анализ на съвременна Русия. В обясненията, които ще дадем по-долу, няма никакви симпатии или антипатии за едната или другата от воюващите страни: те претендират да бъдат един безстрастен анализ.

Нашият разбор на събитията изхожда от убеждението, че в големите исторически промени винаги се крие една привидност и една историческа действителност. И често широките маси виждат първата, но не разбират втората. Задача на науката е да прозре зад идеологическите маски и да види самата действителност.

II

I. В повечето от писмата, които получих, се среща в разни варианти следният въпрос, който ми е отправен от един пловдивски четец: „Вие се опитате да обясните големите събития в Европа от предвечерието на първата световна война до началото на текущата година чрез економическото стълкновение на Великобритания и Германия. Разясните как Англия се е домогвала да обезвреди съвзелата се от своя разгром Германия, днес по-страшна, отколкото през 1914 г., като я тласне в една война със Съветска Русия, от която и двете биха излезли разслабени и разнебитени. И в тоя ред от мисли вие безсъмнено правилно и точно, дори пророчески предвидехте събитията, които засегнаха изчезването на Чехословакия. Е добре, но как бе тогава възможно: същата тая Англия, само няколко месеца след септемврийските събития от 1938 г., да се сближи със Съветска Русия дотам, че да води с нея месеци под ред сериозни преговори за една голяма коалиция, годна да тури край на нестихващия напор на Германия?“

Моят отговор на тоя въпрос не е мъчен. Смелостта, с която Германия предявяваше своите ревизионистични стремежи, бе толкова чувствителна за всички, че тя поддържаше едно във висша степен ненормално положение

ние в Европа и в света изобщо. Покрай усиленото милитаризиране на Германия, всички около нея се бяха втурнали да се въоръжават до зъби, харчейки милиардни суми, които не можеха да не разстройват стопанството и културния живот на Европа. И тъкмо поради това на лице бе една точка, обединяваща всички, които имаха основание да се боят от империалистичната експанзия на Германия, особено след като последната откри, че и Чехословакия е един Lebensraum за великия райх. Тая точка бе: **нормализуване на положението в Европа**. А то значи преди всичко: да се тури край на това повсеместно и безспирно въоръжаване на държавите, за да се разнесе кошмарът, който души света от няколко години насам, и второ – да бъде Германия заставена да прекрати тия тревожни ревизионистични посегателства, които тя устройваше около себе си всеки няколко месеца.

Ето това бе основата, която е вдъхновявала преговорите, водени в Москва между Англия, Франция и Съветска Русия. Как щеше да се развие такава една акция за нормализуването на света, ако преговорите биха могли да успеят; през какви фази щеше тя да мине и до какво можеше да стигне, това е един твърде забавен въпрос, по който има какво да се каже, но той е днес съвсем безпредметен, щом преговорите пропаднаха.

Ала тука мнозина ще ме прекъснат: *такаъв интерес може да има Съветска Русия от едно нормализуване на Европа?*

Отговарям: днешна Русия, взета като пролетарска държава, е тъй сложна и многолика в своите домогвания, че *тя печели, както от нормализуването на капиталистическия свет, така и от неговия ненормален живот*. Ако животът в днешния свет би могъл да се нормализува, следователно и в Германия, тогава Съветският съюз няма защо да прехосва ежегодно ония десетки милиарди рубли, които чезнат днес за военни цели. Тия средства ще отидат за новото икономическо и културно развитие на тая особена страна.

А това могъщо развитие на Съветска Русия е най-трайното средство, което разлага духовно държавите на стария свет, държейки дейно устремено вниманието на техните трудещи се маси към нея и към нейния бърз възход.

Ръководителите на днешна Русия – право или криво – са твърдо убедени, че старият свет на частната собственост е влязъл вече

във фазата на едно постепенно загниване. *Тия непрекъснати депресии и смущения, на които е отдавна изложено стопанството на капиталистическите страни, тая нестихваща безработица, която мори милионни маси от народите на Европа и Америка, всичко това е живо доказателство, че нашият свет боледува и, според съветските политици, боледува безнадеждно.*

При това положение водачите на Германия поддържат, че от капиталистическия свет само у тях безработица няма, защото днешната германска стопанска система не била буржоазна, а национал-социалистическа. Всъщност, особеното положение на Германия иде главно от туй, че тя е хвърлила през последните години всичко в едно огромно военно производство и строителство, което можа да погълне ония 7 милиона безработни, заварени от Хитлера през 1933 г. Ала бедата е там, че това необикновено военно напрежение не може да бъде вечно. **Отстранявайки социалната криза, то води към нова и още по-страшна криза: към една втора световна война.** Тука, прочее, сатаната е прогонен чрез вълзевула. Но ако Германия би могла да се нормализува, тогава усиленото и безмерно въоръжаване ще спре, следователно, безработицата, и то навярно в твърде прилични рамки, ще се яви неминуемо пак на сцената. Тогава гниенето на капиталистическия свет ще блесне отново и неговото агитационно значение ще изпъкне както никога до сега.

По тия съображения **Съветска Русия, която не е престанала да ненавижда „фашизма като система“**, доколкото смета, че той хвърля една дебела сянка върху съзнанието на съответните работнически маси, има жив пропаганден интерес, да види света повсеместно нормализуван. Тя е убедена: при един нормализуван капиталистически свет ще стане ясно, че системата на социалистическото стопанство, която води към бързо, сигурно и планомерно развитие, превъзхожда тая на стария свет, непреставащ да се бори със своите вътрешни противоречия и да се разлага. А **осъзнаването** на тая действителност е най-сигурното агитационно средство на съвременния комунизъм.

Да разгледаме сега и противоположната възможност.

Ако нормализуването би се оказало невъзможно и светът въвн от Съветска Русия останеше в онова военно и политическо напрежение, в което го свариха събитията от края на август т.г., и тогава Съветският съюз печели, понеже това състояние на крайно напрежение не би могло да не докара една страховтна експлозия, която фактически настъпи вече. Коя от двете воюващи страни ще вземе връх по бойните полета, това аз не зная. Обаче едно е сигурно и него никой не би посмел да отрече: *ако войната продължи повечко, напр. две-три години, тя не може да не предизвика вътрешни революционни смущения, от които под една или друга форма ще спечели само Съветска Русия*. Тъй че, ползувайки се от дълбоките противоречия на нашия свет, СССР е в твърде благоприятно положение да изкористи всека историческа действителност, пред която бъде изпречен, все едно дали тя има в основата си една нормализувана или една воюваща Европа.

2. Но защо, питат ме други, Съветска

Русия не можа да се споразумее с Франция и Англия? Не прояви ли тя една некоректност при тия преговори, които като че умишлено биваха разтикани месеци под ред?

Ето и моят отговор на тая група от питання. *Аз не допуцам, че Русия е нямала желание да се споразумее с Англия и Франция и само е хитрувала в течение на преговорите с тях.*

Тя постави известни условия и **не може да е виновна, че западните демокрации не намериха за нужно да приемат тия условия**. Преговорите в Москва могат да се изтълкуват като търсене на едно англо-френско подобие на онова, което Съветският съюз искаше, а това подобие не можа да задоволи Москва. За мене си остава и до днес една гатанка: *какви бяха и толкова ли тежки бяха тия условия на Съветска Русия, та Англия и Франция да не могат да ги приемат и да предпочетат една война против Германия (и Италия) без съдействието на Русия?*

Сигурно е, че Съветският съюз започна преговорите с едно дълбоко недоверие, което е лесно обяснимо, като се имат предвид **дългогодишните системни усилия на Англия да хвърли Германия против Съветска Русия** и като не се забравя крайно обидният за нея миналогодишен англофренски миротворчески опит в Мюнхен. У нас се разнесе напоследък легендата за някакви „грамофонни плочи“ от Мюнхен, където немците заловили и снели миналата есен дословно английските внушения срещу Москва. Дори да се съдържа нещо вярно в това, то едва ли е могло да има някакво сериозно значение за случая, понеже **СССР знаеше отдавна – без тия плочи – и то много добре намеренията и усилията на английската политика**.

Неколкократните подмятания на Сталина и Молотова, че Съветският съюз няма желание да вади за други кестени от огъня, са явно доказателство за правотата на моето твърдение. Дългите преговори сигурно убедили водачите на Съветска Русия, че и *днес в Лондон се домогват в същината си до същото, към което са се стремели отдавна: една германско-съветска война, в която войските на западните демокрации, залостени зад своето Мажино, да не участват сериозно, като оставят Русия сама да брани подвижния източен фронт от Балтийското до Бялото море!* И за туй съвсем понятно е сега, че откакто се поведоха преговорите в Москва, Англия намери за уместно да дава изобилни гаранции – на Полша, Румъния, Турция, Гърция и пр., проявявайки особена готовност в тая посока: по линията на източния фронт, който се предвиждаше да бъде бранен от Съветска Русия и където щеше да се разиграе истинската подвижна и голяма война – между Германия и СССР.

Русия разбра за какво я канят в проектираната тройна коалиция срещу евентуалния „нападател“. Но за да се убеди окончателно в това, което тя има повече от три месеца случай да следи, пожела да дойдат в Москва англо-френските военни представители, да разгънат своите карти, за да се види предварително: кой, къде, в какви размери и с какво ще участваха в евентуалното общо дело! Когато и маршал Ворошилов на свой ред се увери в това, в което Молотов бе вече твърдо убеден, Съветска Русия се улови за упорството на Полша, да не пуца съветски войски в своите територии и по един благоприятен начин се оттегли от играта. ...

Продължава в следващия брой